

**Години освіченості – успішна
складова культурно-просвітницької
роботи наукової бібліотеки ХНТУСГ
ім. Петра Василенка (досвід роботи)**

*НБ ХНТУСГ ім. П. Василенка
зав. сектором Бездольна Л.І.*

Чи можлива підготовка повноцінного спеціаліста без вироблення високих моральних якостей, духовного розвитку особистості та його залучення до багатств літератури, культури й мистецтва?

**Вирішуючи проблему виховання
думаючої, творчої, активної, здорової
молодої людини постає питання:
«Хто може це зробити?».**

*«Коліна преклонивши, як Почаїв,
Стоїть душа перед усім святим»*

“Отак, як зроду, потаємно, з тилу...”

Л. Костенко

І. Миколайчук

*«Його обличчя знали вже мільйони.
Екран приносить славу світову.
Чекали зйомки, зали, павільйони, -
чеқало все!*

Іван қосив траву....

*...Шебе чеқають різні дивовижі.
Кореспонденти прагнуть інтерн'ю.
Москва. Гран-Прі. Овації в Парижі!..
Іван қосив у Халеп'ї траву.»*

“ Незнятий кадр незіграної ролі ”

Л. Костенко

Григор. 0° Σ.

*«Ой ні, ще рано думати про все.
Багато справ ще у моєї долі.
Коли мене снігами занесе,
тоді вже часу матиму доволі.
А поки що — ні провіткю, ні дня.
Світ мене ловить, ловить... доганя!
Час пролітає з реактивним свистом.
Жонглює будень святістю і свинством.
А я лечу, лечу, лечу, лечу!
– Тригорій Савич! – тихо шепочу.
Минає день, минає день, минає день!
А де ж мій сад божественних пісень?...»*

“Ой ні, ще рано думати про все...”

Л. Костенко

Тарас Шевченко
(1814—1861)

(1814—1861)
Тарас Шевченко

*«Заслання, самота, солдатчина. Нічого.
Нічого - Оренбург. Нічого - Қосарал.
Не скаржився. Мовчав. Не плакав ні від чого.
Нічого, якось жив і якось не вмирав.
Вернувся в Петербург, і ось у Петербурзі -
після таких років такої самоти! -
овацію таку йому зробили друзі! -
коли він увійшов. І він не зміг іти.
Він прихилився раптом до колони.
Сльоза чомусь набігла до повік.
Бо, знаєте... із қаторги в салони...
не зразу усміхнеться чоловік.»*

**“Повернення Шевченка”
Л. Костенко**

*«І засміялась провесінь: – Пора! –
за Чорним Шляхом, за Великим Лугом –
дивлюсь: мій прадід, і пра-пра, пра-пра –
усі ідуть за часом, як за плугом...»*

«Виходжу в сад, він чорний і худий...»

Л. Костенко

**Бібліотека ВНЗ - своєрідний
культурно-просвітницький, виховний
центр, місце, де закладаються основи
духовності.**

**Години освіченості - новий формат
спілкування зі студентською
аудиторією**

Мета годин освіченості – отримання студентами не фундаментальних знань, а залучення їх до систематичної пізнавальної діяльності, скерованої працівниками НБ, необхідної для вдосконалення їхнього освітнього та інтелектуального рівня.

Читацький інтерес – форма вияву пізнавальної потреби, що спрямовує особистість на усвідомлення цілей читання (як одного з видів мовленнєвої діяльності), а це, у свою чергу, сприяє ознайомленню з новими для студента художніми чи науково-популярними книгами, спонукає до свідомої діяльності з книжковою продукцією.

**Просування книги та читання в
молодіжне середовище - головний
засіб для досягнення мети годин
освіченості.**

**Кожного місяця наукова бібліотека
проводить близько 20 заходів нового
формату, які відвідують близько 300
студентів 1-го та 2-го курсів.**

Заходи у рамках годин освіченості входять до річного плану з культурно-просвітницької роботи НБ і здійснюються за його пріоритетними напрямками:

- національно-патріотичне та громадянсько-правове виховання;
- інтелектуально-духовне та моральне виховання;
- естетичне виховання;
- екологічне виховання;
- наука як складова виховного процесу, професійне (трудове виховання);
- фізичне виховання та утвердження здорового способу життя;
- заходи краєзнавчої тематики.

Тематика годин освіченості складається з 6

тематичних блоків:

- **“Знайомство”**
- **“Навчись навчатися”**
- **“Краєзнавство”**
- **“Українознавство”**
- **“Країнознавство”**
- **“Люди. Події. Факти”**

Тематичний блок «Знайомство»

- «Бібліотека – скарбниця знань. Цікаві факти з історії наукової бібліотеки ХНТУСГ ім. П. Василенка» - лекція – розповідь з відео оглядом: «Скарбниця – слів»;
- «Правила користування науковою бібліотекою ХНТУСГ ім. П. Василенка» - лекція відеопрезентацією «Тобі, першокурснику»;
- «Історія ХНТУСГ ім. П. Василенка» - евристична бесіда з вікториною;
- «Що означає бути вихованою людиною» - бесіда
- «Простір толерантності – простір співжиття» - тренінг;
- «Хвороби цивілізації» - мультимедійна бесіда;
- «Твоя професія – твій вибір» - година спілкування з мультимедійною презентацією «Хлібна подорож» та ін.

Тематичний блок «Навчись навчатися»

- «Як успішно підготуватися до семінару, практичного заняття» - **евристична бесіда з елементами тренінгу;**
- «Мистецтво читання. Самостійна робота з книгою» – **бесіда з елементами самостійної роботи з навчально-методичними документами;**
- «Історія книги» – **бесіда з презентацією;**
- «Навчись навчатись» - **тренінг;**
- «Феномен інформації. Властивості інформації» – **лекція;**
- «Інформаційне середовище людини, її формування і функціонування» – **лекція;**
- «Етикет сьогодні, завтра, завжди» - **година спілкування;**
- «Етикет мобільних перемовин» - **година спілкування;**
- «Як не стати жертвою інформаційної війни» – **лекція та ін.**

Тематичний блок «Красзнавство»

- «Незвичайні пам'ятники Харкова» – **слайд-лекція**
- «Харків – місто студентів» - **бесіда з відео прогулянкою «Незвичайні пам'ятники міста Харкова»;**
- «Харків в минулому та сьогодні» з відвідуванням історичних та пам'ятних місць» – **екскурсії містом (автобусні)**
- «Імена осіб в назвах вулиць» (вул. Чигиринська, Воробйова, Гіршмана) – **огляд**
- «Цікаве про Харків» – **година спілкування**
- «Імена героїв в назвах вулиць Харкова» – **слайд-огляд**
- «Бекетов і його будівлі» - **слайд огляд**
- «М. Сумцов про Харків» - **огляд**
- «Визначні місця та пам'ятки Харкова» - **екскурсія містом (автобусна)**
- «Знайомтесь, Харків» - **слайд-лекція з відеофільмом**
- «Харків: цікаві місця, факти, події» - **слайд-лекція**
- «Мистецтво графіті в Харкові » - **слайд-лекція та ін.**

Тематичний блок «Українознавство»

- «Цікаві факти з історії України» - **слайд-розповідь**;
- «Україна невідома» - **слайд-лекція**;
- «Унікальні та загадкові місця країни» - **слайд-огляд**;
- «Великі українці, що прославили Україну» - **цикл слайд-оглядів**;
- «Розкриття історико-культурного потенціалу України в пам'ятках» - **слайд-лекція**;
- «Традиційні обряди в українських святах» - **огляд**;
- «Традиційне вбрання українців. Культура носіння одягу» - **лекція з елементами слайд-шоу та оглядом книги К. Матейко “Український народний одяг”**;
- «Український фен-шуй» - **творчий проект**;
- «Лялька-мотанка – Берегиня українського роду» - **година духовності з майстер-класом**;
- «Немає переводу добрим звичаям народу» - **година духовності**;
- «Великодні дзвони б'ють» - **народознавчий калейдоскоп та ін.**

Тематичний блок «Країнознавство»

- «Сто метрів до Європи» - **слайд-бесіда з елементами гри;**
- «Мистецька Європа» - **слайд-огляд;**
- «Свято Великодня в різних країнах» - **слайд-бесіда;**
- «Сто великих музеїв світу» - **бесіда по книзі з презентацією;**
- «Світ на перехресті» - **круглий стіл;**
- «Незвичайні речі з унікальної країни» (Японія)- **слайд-розповідь та ін.**

Тематичний блок «Люди. Події. Факти»

- «Історія України в творчості Т. Г. Шевченка» - **слайд-лекція**;
- «П. М. Василенко – корифей землеробської механіки» - **огляд**;
- «Хрещений батько Кобзаря» (Євген Гребінка) – **слайд-огляд**;
- «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...» (до дня народження І. Франка) - **конкурсне читання**;
- «У війни не жіноче обличчя» (до дня пам'яті та примирення і дня Перемоги у Другій світовій війні) – **слайд-лекція**;
- «Атомна трагедія ХХ століття» (до дня Чорнобильської трагедії) - **бесіда з презентацією**;
- «Моя найкраща мова в світі – рідна мова»(до Міжнародного дня рідної мови - 21.02) – **інтелектуальна гра**;
- «Михайло Грушевський як культурний діяч» - **інформина**;
- «Битви України за незалежність» - **слайд-лекції**;
- «Вони загинули за Україну: Герої Майдану Харків'яни та учасники АТО» - **година спілкування з переглядом відеофільмів та відеороликів**;
- «Мужні, безстрашні, нескорені українські воїни всіх часів: від козаків до кіборгів» - **слайд-бесіда**;
- «Трагічні події на Майдані!» - **перегляд та обговорення документального фільму «Україна. Майдан. Перемога» та ін.**

Складові ефективності та запорука успіху годин освіченості:

1. Професійні й особисті якості бібліотечних фахівців:

- ✓ вміння бібліотечного фахівця спілкуватися, вести діалог;**
- ✓ володіти мистецтвом створювання презентаційного матеріалу, навичками роботи з мультимедійним обладнанням;**
- ✓ бути здоровим, дисциплінованим, стильно одягненим, своєчасно зайти до аудиторії.**

2. Правильно обрана форма і вибудований сценарій заходу.

Творчий проект «Український фен-шуй» - це
самостійне навчально-творче завдання, що
виконувалося під керівництвом бібліотечних
фахівців і передбачало створення родинного оберегу
володіння суб'єктивною чи об'єктивною новизною,
формування ціннісного ставлення до скарбів
української духовної культури, народного
мистецтва, традицій і звичаїв свого народу, родини.

Девіз творчого проекту “Український фен-шуй”

A photograph of a traditional Ukrainian interior. The room features a wooden bed with a striped coverlet, a table with a white and red striped tablecloth, and a wooden bench. The walls are decorated with embroidered textiles, including a large floral patterned cloth hanging over a window. On the table, there are several pieces of pottery, including a large orange vase and a smaller bowl. The overall atmosphere is warm and traditional.

*«І чужому навчайтесь, й
свого не цурайтесь»
П. Г. Шевченко*

Проблемні питання проекту

Чи потрібні сучасній молоді українські народні символи й обереги?

Віддати перевагу китайським амулетам чи українським оберегам?

Науково-пошукові групи студентів вели дослідження з історії українських оберегів та їх збереження, а саме:

- ❑ обереги України;**
- ❑ родинні обереги та звичаї;**
- ❑ символіка та значення оберегів;**
- ❑ традиція та техніка виготовлення родинних оберегів (мальованок, Лялька-мотанка та ін.).**

**Шкільний музей
(с. П'ятигірське, Харківська область)**

**Експозиція музею
(с. Циркуни, Харківська область)**

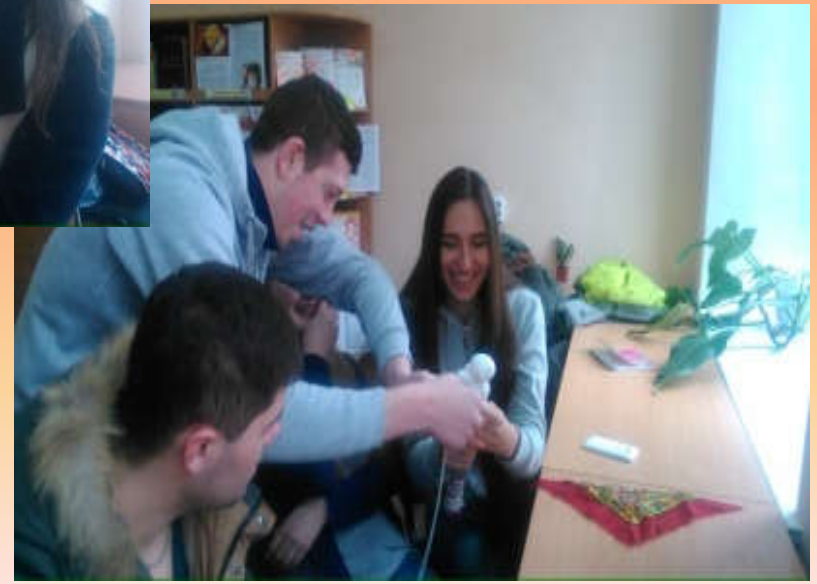
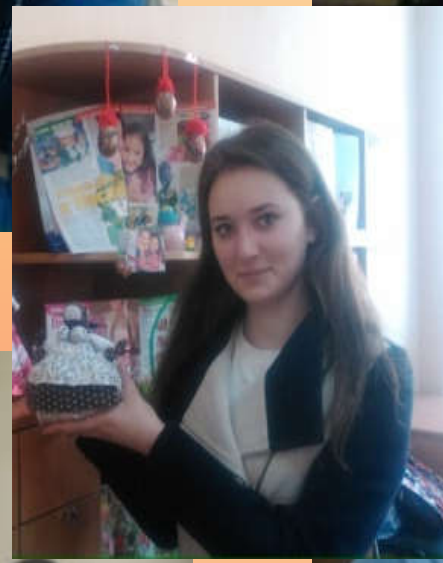
**Шкільний музей
(с. Грушине, Харківська область)**

Бабуся студентки 25 ТЗ Логінової А.

Майстер-клас

**Лекція «Бібліотека – скарбниця знань.
Цікаві факти з історії наукової бібліотеки
ХНТУСГ ім. П. Василенка» з відеооглядом
«Скарбниця слів»**

Способи проведення годин освіченості:

□ **критико-аналітичні способи:** обговорення книг, дебати, «круглі столи», інтерв'ю-діалоги, тренінги, «мозковий штурм» та інші.

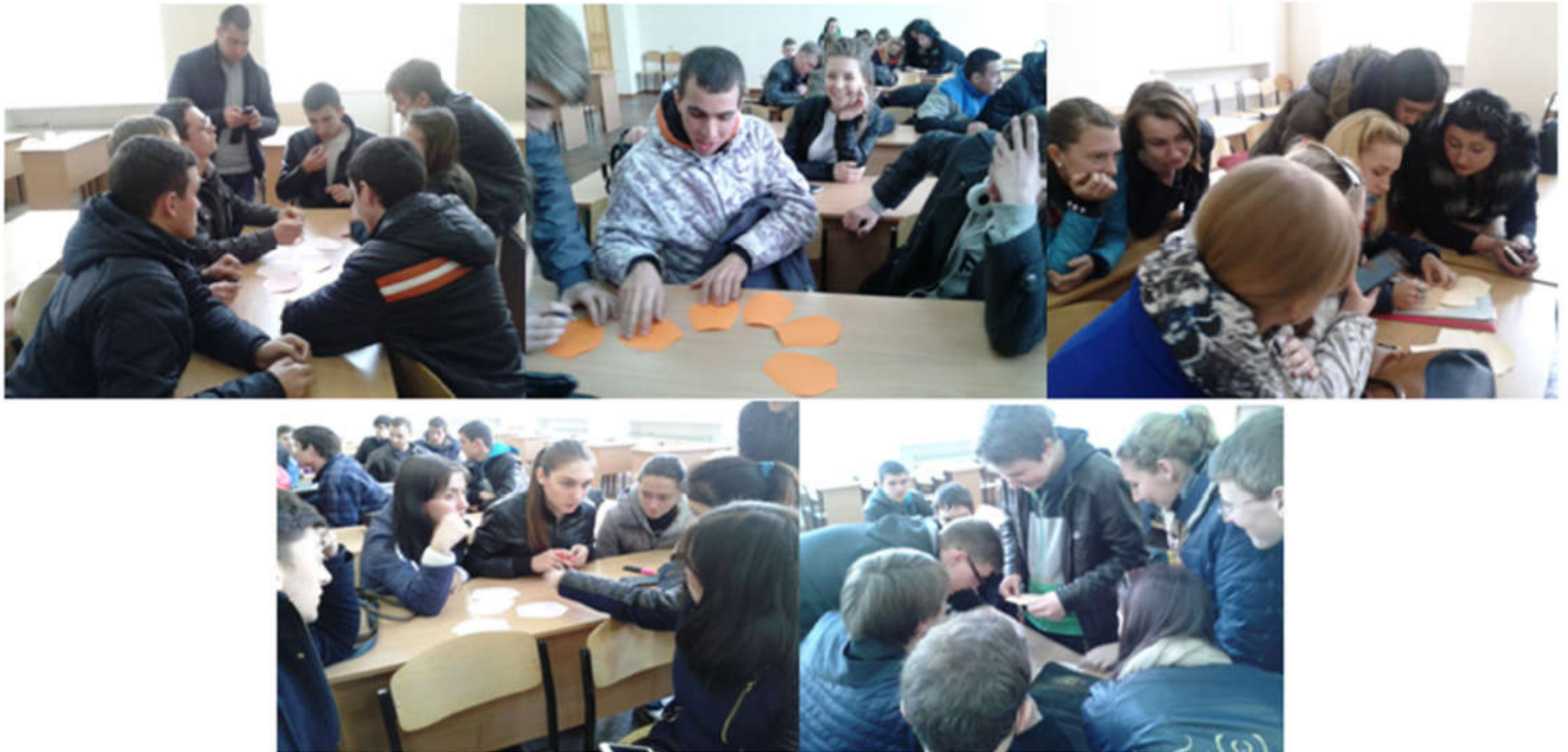
□ **позитивно-ілюстративні способи:** творчі зустрічі, відвідування художніх виставок, музеїв, кінолекторії, відеолекторії, відеопрогулянки (екскурсії), слайд-огляди, слайд-бесіди, слайд-вікторини, майстер-класи (творчі майстерні), конкурси та інші.

□ **рекомендаційно-інформаційні способи:** прем'єри (презентації) книг, усні журнали, огляди-лекції, бесіди та інші.

«Я люблю Україну» - інтелектуально-розважальна гра

«Простір толерантності – простір співжиття» – тренінг

*«Чудова думка втрачає свою цінність,
коли вона погано висловлена»*

Вольтер

«Світ на перехресті» - круглий стіл

«Трагічні події на Майдані!» - перегляд та обговорення документального фільму «Україна. Майдан. Перемога»

«Як успішно підготуватися до семінару, практичного заняття» - евристична бесіда з елементами тренінгу.

АЛГОРИТМ КОНСПЕКТУВАННЯ ДРУКОВАНОГО ДЖЕРЕЛА НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:

1. З'ясуйте для себе загальну мету конспектування, а саме: який конспект цього разу вам потрібний — стислий чи докладний (розгорнутий, деталізований)
2. Пригадайте, як ви починали роботу над складанням плану. Ці ж дії допоможуть вам зрозуміти основний зміст тексту і становитимуть підготовчий етап для складання конспекту:
 - а) прочитайте заголовок та спрогнозуйте за ним проблематику і ключові поняття тексту;
 - б) перевірте свій прогноз, прочитавши уважно та усвідомлено текст;
 - в) визначте основну інформацію абзаців: ключові слова, словосполучення, речення;
 - г) опрацюйте вдуме абзаци й вирішіть, як найдоцільніше скоротити речення з головною інформацією, і позначте у найзручніший для вас спосіб скорочений варіант абзаців;
 - д) розподіліть текст на структурно-змістові частини (фрагменти).

**Усі підготовлені матеріали сценаріїв
передаються студентам зрозумілим, простим та
цікавим способом.**

**Такою є філософія годин
освіченості!**

Українське (козацьке) бароко» – бінарний слайд-огляд

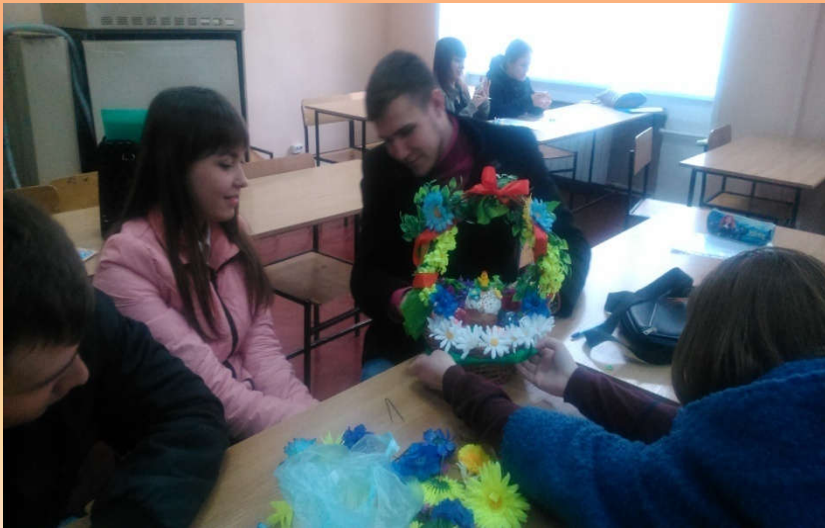

«Традиційне вбрання українців. Культура носіння одягу» – лекція- показ одягу зі слайд-шоу

«Від зернини до картини» – майстер-клас

Для наукової бібліотеки ХНТУСГ ім. П. Василенка – години освіченості це:

- формування гуманітарного середовища на основі нових і усталених форм і методів роботи;
- демонстрація нових можливостей у використанні інформаційно-комунікаційних технологій ;
- просування книги та читання в молодіжне середовище;
- творчий майданчик для постійного підвищення інтелектуального потенціалу бібліотекаря та зростання його фахової майстерності;
- використання різноманітних форм та методів роботи, створення комунікативного середовища для спілкування молоді між собою, що дає змогу краще пізнати одне одного, покращити мікроклімат в групах;
- виявлення розвитку творчого потенціалу студентів і надання їм необхідної допомоги в самореалізації та сприянні в подальшій їх участі у культурно-просвітницьких, виховних загальноуніверситетських заходах та заходах НБ;

Для наукової бібліотеки ХНТУСГ ім. П. Василенка – години освіченості це:

- запрошення до творчої співпраці у різноманітних клубах за інтересами: «Слово», «Патріот», літературно-музичному театрі «Джерело», конкурсах, фестивалях, написання сценаріїв;
- напередодні сесії години освіченості перетворюються в консультаційні години з питань щодо ефективної роботи з фондами та інформаційними ресурсами НБ;
- «швидка допомога» в реагуванні на листи Міністерства освіти і науки, Харківської обласної державної адміністрації щодо відзначення пам'ятних дат. Завжди є заходи, а саме - головне студентська аудиторія;
- новий формат цінний тим, що він має системність у проведенні заходів.

Години освіченості - новий формат спілкування зі студентською молоддю цінний тим, що він має системність у проведенні заходів. Кожен захід додає в інтелектуальну скриньку студента цінну інформацію.

Дякуємо за увагу!